

Dr. Öğr. Üyesi Buğra KESİCİ

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

ANONİM ORTAKLIK GENEL KURUL KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ.....	1
I. Konunun Takdimi	1
II. Konunun Sınırlandırılması ve Metodoloji.....	6
A. Sınırlandırma	6
B. Metodoloji.....	7

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL KURUL KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ REJİMİNE GENEL BAKIŞ

I. GK Kararlarının Hükümsüzlüğünün Yasal Düzlemdeki Görünümü..	9
A. ‘GK Kararı’ ve Hukuki Niteliği.....	9
B. GK Kararlarının Hükümsüzlüğüne Dair Düzenlemelerin Mimarisi.....	17
1. Genel Bakış ve Uygulanma Alanı	17
2. Mukayeseli Hukukta GK Kararlarının Hükümsüzlüğüne Dair Düzenlemeler.....	21
a. İsviçre Hukuku	23
b. Alman Hukuku	24
II. GK Kararlarının Hükümsüzlüğü Uyuşmazlıklarında Metodoloji	28
III. GK Kararlarının Hükümsüzlüğü Ekseninde Ekonomik Analiz	30

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL KURUL KARARLARININ YOKLUĞU

I.	GK Kararlarının Yokluğunun Genel Görünümü	35
II.	GK Toplantısı ve Karar/ları Özelinde Gündeme Gelebilecek Yokluk Halleri.....	42
A.	Toplantı Çağrısı ile İlgili Sorunlar	42
1.	Yetkisiz Organ veya Kişilerce Çağrı Üzerine Karar Alınması.....	42
a.	Yetkisiz Organ veya Kişilerce Yapılan Çağrının Hukuki Sonucu.....	42
b.	Seçimi Geçersiz YK Tarafından Yapılan Çağrının Geçerliliği Sorunu.....	46
2.	Çağrı Yapılmaksızın Karar Alınması	50
3.	Çağrı Özelinde Karşılaşılabilecek Sorunları Giderici Bir Olanak: Çağrısız GK.....	54
B.	Toplantı Yapılmaksızın Karar Alınmış Olması	57
C.	Yetersayı Hükümlerine Aykırılık	60
D.	Bakanlık Temsilcisinin GK Toplantısına Katılmaması ve Bağlantılı Sorunlar	68
E.	Toplantı Tutanağındaki Eksikliklerin GK Kararlarının Geçerliliğine Etkisi	74
III.	GK Karar/larının Yokluğunun Hukuki Sonuçları.....	81

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURUL KARARLARININ BUTLANI

I.	GK Kararlarının Butlanı ile İlgili Düzenlemelerin Takdimi ve Uygulanma Alanı	87
A.	TK'daki Düzenlemelere Genel Bakış.....	87
B.	Uygulanma Alanı	92
II.	GK Kararlarının Butlanına Dair Genel Esaslar	97

A. TK 447'deki İhlallerin Tadadı Olması ve Genel Esasların Uygulama Alanı Bulması.....	97
B. Butlanın İslahının Pozitif Olarak Düzenlenmemiş Olması	101
C. Genel Kuralın Kısmî Butlan Olması	103
D. Butlanın İkincilliği İlkesinin Cari Olması	104
III. Butlan Sebepleri.....	106
A. Ortaklıklar Hukukuna Özgü Butlan Sebepleri	106
1. TK 447'de Sayılan Butlan Sebepleri.....	106
a. Vazgeçilmez Hakları Ortadan Kaldıran veya Sınırlandıran Kararlar.....	106
(1) Vazgeçilmez Hak ile Müktesep Hak Kavramları ve İhlaline Bağlanan Sonuçlar.....	107
(2) Vazgeçilmez Hak İhlallerine Dair Örnekler.....	111
b. Bilgi Alma, İnceleme ve Denetleme Haklarını Sınırlandıran Kararlar.....	113
c. Temel Yapıyı Bozan veya Sermayenin Korunması Hükümlerine Aykırı Kararlar.....	116
(1) AO'nun Temel Yapısını Bozan Kararlar	116
(2) Sermayenin Korunması 'Hükümlerine' Aykırı Kararlar	122
B. Diğer Butlan Sebepleri.....	126
1. TK ve TK Dışındaki Özel Kanunlarda Yer Alan Butlan Sebepleri	126
2. BK 27'de Düzenlenen Genel Butlan Sebepleri	127
a. Kanunun Emredici Hükümleri ve Özellikle Şekle (Usule) Dair Kurallara Aykırılık	128
b. Ahlâka Aykırılık.....	132
c. Kamu Düzenine Aykırılık	134
d. Kişilik Hakkına Aykırılık	135
e. İmkânsızlık	136
IV. GK Karar/larının Butlanının Hukuki Sonuçları.....	137

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ

I.	İptal Davası Açma Hakkının Hukuki Niteliği	144
II.	İptal Edilebilirliğin Konusu	148
	A. Genel Esaslar	148
	B. Azınlık Kararları.....	152
	C. İstişari GK Kararları	155
	D. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararları.....	158
	E. Olumlu ve Olumsuz GK Kararları	161
	F. Usule Dair GK Kararları	166
	G. Çözümü Özel Düzenlemeye Bağlı GK Kararları.....	169
III.	İptal Sebepleri.....	173
	A. İptal Sebeplerinin Tasnifi	173
	1. Usule ve Esasa Dair Sakatlık Tasnifi ve Yaptırım Rejiminin Sistematiik Analizi	173
	2. İptal Sebeplerine Dair Kategorik Sorunlar	177
	B. Kanuna Aykırılık.....	182
	1. Kanuna Aykırılık Kavramının Kapsamına Dair Genel Bakış	182
	2. Düzenleyici İşlemlerdeki Düzenleme ile Kanun Arasındaki Çatışmanın Sonuca Etkisi.....	187
	3. Düzen Hükümü Kavramı ve TK'dan Kayda Değer Örnekler	190
	4. İptal Edilebilirlik ve Butlan Arasındaki Sınırın Somutlaştırılması	195
	a. Somut Ölçüt Belirleme İhtiyacının Hukuki Temeli.....	195
	b. Öğretide Dile Getirilen Ölçütler	197
	(1) 'Kanuna Aykırılığa' Dair Sınırın Tespiti.....	198
	(2) İhlalin Münferit veya Sürekli Olmasının Sonuca Etkisi.....	201

(3) İhlalden Etkilenen Kişi Çevresi ve Korunan Menfaatin Yorumu.....	203
c. Değerlendirmemiz.....	204
5. Kanuna Aykırılık Bağlamında Gündeme Gelebilecek Özel Bazı Sorunlar	210
a. Emredici Hükümler İlkesine Aykırılık.....	210
b. Eşit İşlem İlkesine Aykırılık	212
c. Kurumsal Yönetim İlkelerine Aykırılık	217
d. İç Yönerge Hükümlerine Aykırılık.....	218
C. Esas Sözleşmeye Aykırılık.....	223
1. Genel Olarak.....	223
2. Esas Sözleşmeye Aykırılığın Kapsamı	227
3. Sözleşmesel Hükümlere Aykırılığın GK Karar /larının Geçerliliğine Etkisi	231
D. Dürüstlük Kuralına Aykırılık.....	234
1. Genel Bakış	234
2. Dürüstlük Kuralına Aykırılıktan Söz Edilebilmesi İçin Gerçekleşmesi Gerekli Koşullar.....	237
3. Dürüstlük Kuralına Aykırılığa Dair Somut Örnekler ve İrtibatlı Özel Bazı Sorunlar	243
4. Hakların Başkalarına Zarar Vermeden Kullanılması İlkesi ile İlişkisi	249
IV. İptal Sebep/lerinin GK Kararının Alınmasında ‘Etkili Olması’	251
A. Takdimi.....	251
1. Düzenlenişi ve Anlamı	251
2. Amacı	253
3. Uygulanma Alanı	255
4. Hukuki Niteliği.....	258
5. Türk Hukuku Bağlamında Uygulanabilirliği	259
B. Etki Analizine Dair Yaklaşımlar	261
C. Etkinin Uygulanması.....	264

1. Genel Bakış	264
2. Etkinin Ölçülebildiği İhlaller.....	267
3. Etkinin Ölçülemediği İhlaller.....	269
a. Ölçütlerin Ele Alınması: Özellikle Normatif Nedensellik v. Relevanztheorie	269
b. Muhtelif Örnekler.....	275
D. Etkinin İspatı.....	279

BEŞİNCİ BÖLÜM

İPTAL DAVASI İLE İLGİLİ ESASLAR, ORTAK HÜKÜMLER VE MAHKEME KARARININ ETKİSİ

I. İptal Davası ile İlgili Temel Esaslar.....	284
II. Davacı Sifatının Tespiti.....	289
A. Pay Sahibi	293
1. İptal Davası Açma Hakkı Bağlamında ‘Pay Sahipliği’ Sıfatı	293
2. Hukuki Menfaat Kavramı ve Yorumu.....	296
3. Özellik Arz Eden Bazı Durumlar	301
a. Çeşitli İhtimaller Işığında İlk Tespitler.....	301
b. Payın/Pay Senedinin Hukuki İşlemlere Konu Olması.	306
c. Payın/Pay Senedinin Devri Halinde Davacı Sıfatı	312
(1) Devreden (Eski) Pay Sahibinin Durumu.....	312
(2) Devralan (Yeni) Pay Sahibinin Durumu	313
4. Pay Sahibinin İptal Davası Açabilmesine Dair Koşullar.....	317
a. Toplantıya Katılım Halinde Esasa Dair Sakatlıklar Hakkında İptal Davası Açılması.....	321
(1) Olumsuz Oy Kullanılması.....	329
(2) Muhalefetin Toplantı Tutanağına Geçirilmesi	333
i. Genel Esaslar.....	333

ii. ‘Peşin Muhalefet’ Yaklaşımı ve Hukuki İsbatinin Değerlendirilmesi	340
b. Toplantıya Katılım Olsun Olmasın Usule ve Esasa Dair Sakatlıklar Hakkında İptal Davası Açılması.....	345
(1) Usule Dair Sakatlıkların Sınırlı Sayıda Olup Olmadığı Sorunu	346
(2) GK’ya Katılan Pay Sahiplerinin Usule Dair Sakatlıklara Dayanabilip Dayanamayacağı Meselesi	350
(3) TK 446/1-(b)’de Örnek Olarak Sayılan Sakatlıklar	355
i. Çağrının Usulüne Göre Yapılmaması	355
ii. Gündemin Gereği Gibi İlân Edilmemesi	357
iii. Katılma Yetkisi Bulunmayan Kişilerin/ Temsilcilerinin Katılıp Oy Kullanması.....	360
iv. Pay Sahibinin/Temsilcisinin GK’ya Katılmasına ve Oy Kullanmasına Haksız Olarak İzin Verilmemesi.....	366
B. Organ Olarak YK	371
C. GK Kararının Yerine Getirilmesi Kişisel Sorumluluğuna Sebep Olacak YK Üyesi	376
D. Dava Açma Yetkisine Sahip Diğer Kişiler	381
III. Davalı Sıfatının Tespiti ve AO’nun Temsili ile İlgili Muhtelif Olasılıklar	383
IV. Davanın Açılma Süresi.....	387
V. Görevli ve Yetkili Mahkeme ile İptal Davasının Tahkime Elverişliliği.....	394
A. Görevli Mahkeme ve Özellikle Dava Değeri ile İrtibatlı Sorunlar	394
1. Görevli Mahkeme.....	394
2. Dava Değeri ve Zorunlu Arabuluculuğun Uygulanma Alanı	395
B. Yetkili Mahkeme	397

C. İptal Davasında Tahkimin Mümkün Olup Olmadığı Sorunu...	399
VI. Yargılama Usulü	405
VII. Davanın Açıldığı ve Duruşma Gününün İlânı	407
VIII. Teminat.....	412
IX. GK Kararının Yürütülmesinin Geri Bırakılması.....	417
A. Genel Esaslar	417
B. Özel Sorunlar.....	422
X. Üç Aylık Sürenin Sona Ermesinden Önce Duruşmaya Başlanamaması	427
XI. İptal Davalarının Birleştirilerek Görülmesi Zorunluluğu.....	428
XII. Davayı Sona Erdiren Taraf İşlemleri	433
XIII. Mahkemece Verilen İptal Kararının Etkisi	436
A. Mahkeme Kararının Sonuçları ile İlgili Temel Esaslar.....	436
1. İptal Davasının Kabulü Halinde Mahkeme Kararının Etkisi.....	439
a. Genel Olarak.....	439
b. Kişi Bakımından.....	442
c. Zaman Bakımından	444
d. Kapsam Bakımından.....	449
(1) Genel Bakış	449
(2) Prensip Öngörülmesindeki Güçlük ve Çözüme Dair Hareket Noktası	453
e. Birbirine Bağlı GK Kararlarının Geçersizliği Sorunu...	455
2. İptal Davasının Reddi Halinde Mahkeme Kararının Etkisi	460
B. Mahkemenin GK Yerine Geçerek Karar Verebilip Veremeyeceği Sorunu	461
1. Teorik Esaslar ve Değerlendirmemiz	461
2. Olumlu Kararın Tespiti Davası	465
XIV. İptal Kararının Tescili ve İlânı	467
XV. Kötüniyetle Dava Açılması Halinde Hukuki Sorumluluk	470
A. Düzenlemenin Takdimi ve İşlevi	470

B. Sorumluluğun Koşulları ve Yargılamaya Özgü Bazı Hususlar ..	472
XVI. GK Kararlarının Hükümsüzlüğüne Dair Davalarda Özel Bazı Sorunlar	478
A. Oyun İptalinin GK Kararının Geçerliliğine Etkisi Sorunu	478
1. Hukuki Temeli ve Uygulanma Alanı.....	478
2. GK Kararının Geçerliliğine Etkisi	484
3. Her İki Talep Arasındaki İlişki Temelinde Gündeme Gelebilecek Bazı Sorunlar	487
B. Tek Pay Sahipli AO'larda GK Kararlarının Hükümsüzlüğüne Dair Esaslar.....	490
SONUÇ	495
KAYNAKÇA.....	519